

***Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V
with effect from the Academic Year 2018-2019***

Elective Courses (EC)

1 B. Discipline Related Elective (DRE) Courses

**4. Business Economics - V
Macro Economic Aspects of India**

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
1	Macro Economic overview of India	15
2	Agriculture During Post Reform Period	10
3	The Industry And Service Sector During Post Reform Period	10
4	Banking and Financial Market	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Macro Economic overview of India
	<ul style="list-style-type: none"> • Overview of New Economic Policy-1991, - Role of Social Infrastructure with reference to education, health and family welfare. • Sustainable Development Goals and Policy measures: Make in India, Invest in India, and Skill Development and Training Programmes. • Foreign Investment Policy Measures in India – Foreign Investment Promotion Board, FDI- MNCs and their role.
2	Agriculture During Post Reform Period
	<ul style="list-style-type: none"> • National Agricultural Policy 2000: Objectives, Features and Implications • Agricultural pricing and agricultural finance • Agricultural Marketing Development-Agricultural Market infrastructure - Market information- Marketing training- Enabling environments-Recent developments
3	The Industry And Service Sector During Post Reform Period
	<ul style="list-style-type: none"> • Policy Measures- Competition Act 2003, Disinvestment Policy, Micro, Small and Medium Enterprises [MSME sector] since 2007. • Industrial Pollution in India: Meaning, Types, Effects and Control. • Service Sector: Recent trends, role and growth in Healthcare and Tourism Industry
4	Banking and Financial Market
	<ul style="list-style-type: none"> • Banking Sector- Recent trends, issues and challenges in Banking and Insurance Industry • Money Market – Structure, Limitations and Reforms. • Capital Market – Structure, Growth and Reforms.

***Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester VI
with effect from the Academic Year 2018-2019***

Elective Courses (EC)

1 B. Discipline Related Elective (DRE) Courses

**4. Business Economics-VI
International Economics**

Modules at a Glance

Sr. No.	Modules	No. of Lectures
01	Introduction to International Trade	10
02	Commercial Policy	10
03	Balance of payments and International Economic Organization	15
04	Foreign Exchange market	10
Total		45

Sr. No.	Modules / Units
1	Introduction to International Trade
	<ul style="list-style-type: none"> Theories of International Trade - Ricardo's Theory of Comparative Costs and the Heckscher- Ohlin Theory. Terms of Trade - Types and Limitations. Gains from International trade - Offer Curves and Reciprocal Demand.
2	Commercial Policy
	<ul style="list-style-type: none"> Commercial Trade Policy –Free Trade and Protection – Pros and Cons. Tariff And Non Tariff Barriers: Meaning, Types and Effects International Economic Integration – Types and Objectives:-EU and Brexit, ASAEN
3	Balance of payments and International Economic Organization
	<ul style="list-style-type: none"> Balance of Payment: Meaning, Structure, Types of Disequilibrium. Causes and measures to correct the disequilibrium in Balance of Payments WTO- Recent Developments in TRIPS, TRIMS and GATS.
4	Foreign Exchange market
	<ul style="list-style-type: none"> Foreign Exchange Market: Meaning, Functions, Determination of Equilibrium Rate of Exchange. Purchasing Power Parity Theory, Spot and Forward Exchange Rates, Arbitrage. Role of Central Bank in foreign exchange rate management, Managed flexible exchange rate system of India.

**Revised Syllabus of Courses of B.Com. Programme at Semester V and VI
with effect from the Academic Year 2018-2019**

**Question Paper Pattern
(Theoretical Courses)**

Maximum Marks: 100

Questions to be set: 06

Duration: 03 Hrs.

All Questions are Compulsory Carrying 15 Marks each.

Question No	Particular	Marks
Q-1	Objective Questions A) Sub Questions to be asked 12 and to be answered any 10 B) Sub Questions to be asked 12 and to be answered any 10 (*Multiple choice / True or False / Match the columns/Fill in the blanks)	20 Marks
Q-2	Full Length Question OR	15 Marks
Q-2	Full Length Question	15 Marks
Q-3	Full Length Question OR	15 Marks
Q-3	Full Length Question	15 Marks
Q-4	Full Length Question OR	15 Marks
Q-4	Full Length Question	15 Marks
Q-5	Full Length Question OR	15 Marks
Q-5	Full Length Question	15 Marks
Q-6	A) Theory questions B) Theory questions OR	10 Marks 10 Marks
Q-6	Short Notes To be asked 06 To be answered 04	20 Marks

Note:

Theory question of 15 marks may be divided into two sub questions of 7/8 or 10/5 Marks.

तृतीय वर्ष वाणिज्य

सत्र-५

पेपरचे नाव –भारतातील समग्र अर्थशास्त्र दृष्टीकोन

प्र.१ भारतातील समग्र अर्थशास्त्राचा दृष्टीकोन

अ)नवीन औद्योगिक धोरण १९९१:- उद्दिष्ट्ये – परिणाम – शिक्षण, आरोग्य आणि कुटुंबकल्याणाच्या संदर्भात सामाजिक सुविधा.

ब)चिरंतन / सातत्यपूर्ण विकास:- ध्येय आणिधोरणात्मकउपाययोजना,

क)भारतातील परकीय गुंतवणुकीच्या संदर्भातील उपाययोजना – परकीय गुंतवणूक संस्था , बहुराष्ट्रीय कंपन्या आणि त्यांची भूमिका.

प्र.२ सुधारणा काळातील शेती क्षेत्र

अ)राष्ट्रीय कृषी धोरण २०००:- उद्दिष्ट्ये – वैशिष्ट्ये – उपाययोजना,

ब)शेतमालाच्या किमती आणि कृषी वित्तपुरवठा,

क)शेतमालाच्या विक्री व्यवस्थेचा विकास – सुविधा

बाजार माहिती:- विक्री, प्रशिक्षण- पर्यावरण पुरक शेती आणि नवीन सुधारणा.

प्र.३ सुधारणा काळातील औद्योगिक आणि सेवा क्षेत्र

अ)स्पर्धा कायदा २००३:- धोरणात्मक उपाययोजना – निर्गुंतवणूक धोरण – लघु-माध्यम क्षेत्र (२००७ पासून),

ब)भारतातील औद्योगिक प्रदूषण :-प्रस्तावना, अर्थ , परिणाम आणि नियंत्रण,

क)सेवा क्षेत्र, नवीन बदल , आरोग्याची काळजी आणि पर्यटन , उद्योगांची भूमिका आणि वाढ.

प्र.४ बँक व्यवस्था आणि वित्तीय बाजार

अ)बँकिंग क्षेत्र :- नवीन बदल – धोरणात्मक उपाययोजना आणि आव्हाने,

ब)बँकिंग आणि विमा क्षेत्रातील आव्हाने,

क)नाणेबाजार :- स्वरूप,वैशिष्ट्ये, मर्यादा आणि सुधारणा,

ड)भांडवल बाजार :-, रचना, वाढ, भूमिका आणि सुधारणा

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे सिद्धांत, रिकार्डोचा तुलनात्मक सिद्धांत, हेक्शर ओहलीन यांचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत, ,

ब) व्यापार शर्ती-प्रस्तावना, व्याख्या, अर्थ, प्रकार, मर्यादा, समतोल व्यापार शर्ती, व्यापार शर्तीचे निर्धारक घटक,

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे/लाभ-देयता वक्र

प्र.२ व्यापार धोरण

अ) व्यापार धोरण — प्रस्तावना, अर्थ, प्रकार-१) खुले आणि संरक्षित व्यापाराचे धोरण-त्याचे फायदे व तोटे,

ब) जकात आणि जकातेत्तर-प्रस्तावना, अर्थ, परिणाम, अडथळे, बिगर जकात बंधने, आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संघटन-प्रस्तावना, अर्थ, प्रकार, उद्दिष्टे

क) युरोपियन (EU) संघटन-प्रस्तावना, उद्दिष्टे संघटन आणि Brexit-एशियन संघटन, ASEAN-युरोपियन संघटन उद्दिष्टे, कार्ये.

प्र.३ व्यवहार तोल आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संघटन

अ) व्यवहार तोल-प्रस्तावना, व्याख्या, अर्थ, व्यवहार शेषांशी संबंधित संकल्पना, प्रकार, व्यवहार तोलात असमतोल असण्याची कारणे,

ब) जागतिक व्यापार संघटना (WTO)-प्रस्तावना, संकल्पना, जागतिक व्यापार संघटन उद्दिष्टे, कार्ये जागतिक व्यापार संघटनेची मंडळे, आव्हाने, नवीन बदल आणि विकास- ट्रिप्स, ट्रिम्स आणि गॅट करार, प्रस्तावना, उद्दिष्टे फेऱ्या.

प्र.४ परकीय विनिमय बाजार

अ) परकीय विनिमय बाजार-अर्थ, कार्ये, परकीय विनिमय बाजाराची साधने, परकीय विनिमय यांची निश्चिती, क्रयशक्ती क्षमता सिद्धांत-१) सापेक्ष आवृत्ती-टीका, २) निरपेक्ष आवृत्ती-टीका, हजर आणि वायदा विनिमय दर,

ब) परकीय विनिमय दर-प्रस्तावना, अर्थ, साधने कार्ये, विनिमय दराचे प्रकार, मध्यवर्ती बँकांची भूमिका

क) भारतातील स्थिर आणि बदलते विनिमय दर.

प्रश्नपत्रिका स्वरूप

सत्र-५ व ६

- प्र.१ अ) बहुपर्यायी प्रश्न (कोणतेही दहा) (१०)
ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा (कोणतेही दहा) (१०)
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
अ)
ब)
क)
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
अ)
ब)
क)
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
अ)
ब)
क)
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (१५)
अ)
ब)
क)
- प्र.६ खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. (२०)